

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Соха Н. В.

старший викладач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Запорізький національний університет

вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна

orcid.org/0000-0003-3008-4834

nsokha031@gmail.com

Ключові слова: мотивація, психологічна готовність, мотиваційний компонент психологічної готовності, логопед.

Статтю присвячено теоретичному аналізу наукових досліджень мотиваційного компонента психологічної готовності майбутніх логопедів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі.

Актуальність дослідження зумовлена сучасними тенденціями розвитку освітньої системи підготовки кваліфікованого спеціаліста у сфері спеціальної та інклюзивної освіти й особливостями професійної діяльності.

Автором визначено такі ключові поняття теми дослідження, як «мотивація», «мотиваційна сфера», «мотиваційно-ціннісна сфера», «психологічна готовність», «мотиваційний компонент психологічної готовності».

На основі теоретичного аналізу наукових джерел установлено, що проблема осмислення мотивації пройшла крізь призму низки психологічних теорій, як-от: гуманістична теорія, когнітивізм, теорія соціальних потреб тощо і стала предметом дослідження у світовій та вітчизняній науці.

Встановлено, що мотивація впливає на психічну саморегуляцію поведінки та включає певну сукупність мотивів і спонукань, які визначають спрямованість, зміст та характер діяльності людини, а також її поведінку. Визначено, що мотивація є рушійною силою дії, яка являє собою низку сукупностей факторів, котрі викликають активність особистості, спрямовують її на досягнення цілей і підтримують її в цьому процесі, що мотиваційна сфера відіграє ключову роль у формуванні професійної компетентності здобувачів вищої освіти. Сучасні вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх логопедів вимагають розширення набору якостей, якими мають володіти фахівці, особливо в умовах інклюзивного навчання. Саме мотивація стає одним з основоположних складників для досягнення професійного успіху та особистісної реалізації в обраній сфері діяльності. Мотивація тісно пов'язана з ціннісними орієнтирами особистості та входить у структуру психологічної готовності особистості до здійснення професійної діяльності.

На основі взаємопов'язаних чинників також з'ясовано, що сутність психологічної готовності можна розглядати з різних аспектів, у тому числі з позицій розуміння певних поведінкових особливостей, емоційного стану, усвідомлення спонукань, мотивів поведінки, прагнень і ціннісних орієнтацій дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

THEORETICAL ANALYSIS OF THE MOTIVATIONAL COMPONENT OF THE PSYCHOLOGICAL READINESS OF FUTURE SPEECH THERAPISTS TO WORK IN AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Sokha N. V.

Senior Lecturer at the Department of Social Pedagogy and Special Education

Zaporizhzhia National University

Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

orcid.org/0000-0003-3008-4834

nsokha031@gmail.com

Key words: *motivation, psychological readiness, motivational component of psychological readiness, speech therapist.*

The article is devoted to the theoretical analysis of scientific research of the motivational component of the psychological readiness of future speech therapists to work in an inclusive educational environment.

The relevance of the study is due to the current trends in the development of the educational system of training a qualified specialist in the field of special and inclusive education and the peculiarities of professional activity.

The author defines key concepts of the research topic, such as “motivation”, “motivational sphere”, “motivational-value sphere”, “psychological readiness”, “motivational component of psychological readiness”.

Based on the theoretical analysis of scientific sources, it is established that the problem of understanding motivation has passed through the prism of a number of psychological theories, such as: humanistic theory, cognitivism, theory of social needs, etc., and has become the subject of research in world and domestic science. It is determined that motivation affects the mental self-regulation of behavior, and includes a certain set of motives and motives that determine the direction, content and nature of human activity, as well as its behavior.

It is determined that motivation is the driving force of action, which is a number of combinations of factors that cause the activity of the individual and direct it to achieve goals and support in the process of achieving them, that the motivational sphere plays a key role in the formation of professional competence of applicants for higher education. Modern requirements for the level of professional training of future speech therapists require the expansion of the set of qualities that specialists should possess, especially in conditions of inclusive training. That is, motivation becomes one of the fundamental components for achieving professional success and personal realization in the chosen field of activity. Motivation is closely related to the value orientations of the individual and is part of the structure of the psychological readiness of the individual to carry out professional activities.

Based on interrelated factors, it has also been clarified that the essence of psychological readiness can be considered from various aspects, including from the standpoint of understanding certain behavioral characteristics, emotional state, awareness of motives, motives of behavior, aspirations and value orientations of children with special educational needs.

Постановка проблеми. Ратифікація основних міжнародних документів Україною у сфері забезпечення прав дітей згідно зі світовими стандартами освіти, соціального захисту та охорони здоров'я визначила обов'язок держави щодо реалізації інклюзивної моделі освіти, тобто створення такого предметно-просторового спеціального середовища, яке б дало змогу всім дітям бути однаково рівними учасниками освітнього

процесу в єдиному освітньому просторі, відповідно до їхніх особливостей, потреб і можливостей. Зараз інклюзивна освіта стає ключовим елементом суспільного розвитку та передбачає навчання всіх дітей без винятку в закладах середньої загальної освіти. Своєю чергою це потребує створення умов для адаптації освітнього процесу до потреб кожної дитини і корекційного психологічного-педагогічного супроводу дітей з

особливими освітніми потребами (далі – ООП) з боку відповідних установ і мультидисциплінарної команди, до якої входять й логопеди. Відповідно, постає питання підготовки логопедів, здатних працювати в умовах інклюзії, з різними категоріями дітей з психофізичними порушеннями. Розуміння принципів інклюзивної освіти передбачає мотиваційно-психологічну готовність логопеда до роботи з дітьми з ООП. Саме мотивація є рушійною силою дії, яка являє собою низку сукупностей факторів, які викликають активність особистості та спрямовують її на досягнення цілей, підтримуючи в цьому процесі. Сучасні вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх логопедів вимагають розширення набору якостей, якими мають володіти фахівці, особливо в умовах інклюзивного навчання. Саме мотивація стає одним з основоположних складників для досягнення професійного успіху та особистісної реалізації в обраній сфері діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Перші спроби осмислення мотивації проходили крізь призму таких психологічних теорій, як: гуманістична теорія, когнітивізм, теорія соціальних потреб тощо. Починаючи з другої половини ХХ століття, феномен мотивації є предметом дослідження у світовій та вітчизняній науці.

Сучасні дослідження приділяють особливу увагу проблемі мотивації, як загальної, так і професійної, зокрема, застосовуючи психологічні дослідження для детального аналізу поведінкових проявів особистості та виявлення певних закономірностей.

Проблема становлення мотиваційної сфери особистості стала предметом дослідження багатьох науковців, надавши поштовх до розвитку різних теорій, наукових шкіл та напрямів. Через аналіз наукових джерел виявлено понад п'ятдесят різноманітних теорій, які дослідники класифікують у три групи. Перша група досліджень стосується аналізу мотивації через спонукання та процеси (Р. Кох, Р. Маніловський, Ф. Стерліков, А. Кібанов тощо); до другої групи віднесли дослідження, що стосуються аналізу мотивації через зовнішні та внутрішні детермінанти (О. Азрилян, О. Виханський, О. Наумов); до третьої групи належать дослідження мотивації в контексті мотивів, потреб і стимулів (А. Маслоу, К. Пасс, Б. Лоус, Е. Пендлтон, Л. Чедвик, Б. Райзберг, Л. Лозовський, А. Мамедов тощо). Серед українських науковців можна виокремити праці Л. Божович, В. Кириченко, С. Микитюк, які досліджували особливості мотивації та професійної самореалізації; у працях Н. Комусова, Н. Пейсахова, М. Рогова висвітлено питання навчальних і професійних мотивів; наукові розвідки М. Рокіча, В. Ядова стосувалися вивчення ціннісних орієнтацій [1].

Мета статті – проаналізувати психологічні теорії та дослідити вплив мотиваційних чинників на психологічну готовність майбутніх логопедів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реформування вищої освіти передусім має на меті підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно розв'язувати складні професійні завдання та робити власний внесок у розвиток вибраної професійної галузі. Удосконалення мотиваційної сфери здобувачів вищої освіти надає їм можливість не тільки досягати високих результатів у навчанні, але й у майбутньому досягати певних професійних успіхів, оскільки руховим механізмом будь-якої діяльності є мотиви.

Звернувшись до Великого тлумачного словника сучасної української мови, знаходимо таке визначення: «мотив – це підстава, привід для якої-небудь дії, вчинку, причина» [2, с. 692].

У загальному розумінні, під мотивацією у психології розуміють, «ієрархічну систему наявних у психіці індивіда інцентивних (спонукальних до дій) цільових моделей деяких предметів, які в певний спосіб виокремлені цим індивідом у світі та мають для нього відносно стійку суб'єктивну цінність» [7].

Сучасна психологія має два підходи до розуміння мотивації – класичний та некласичний.

Класичний підхід базується на тому, що мотиваційна сфера людини формується на основі потреб, які спонукають її до певних дій, а саме поняття «потреба» асоціюється з відсутністю чогось конкретного, без чого нормальне функціонування живої істоти неможливе, хоча це не просто відсутність, а її відображення в психіці. Перш ніж потреба призведе до дії, особистість проходить складний психологічний процес мотивації, який включає усвідомлення суб'єктивних та об'єктивних аспектів потреби і вибір найбільш доцільної дії для її задоволення. Відповідно, мотивація є психічною саморегуляцією поведінки, яка включає певну сукупність мотивів і спонукань, які визначають спрямованість, зміст та характер діяльності людини, а також її поведінку.

Також цей підхід, окрім поняття «мотивація», використовує й поняття «спонукання, стимул», яке трактується як сила, яка підштовхує людей до дії, залишаючи можливість вільного вибору (якщо вибору немає, то це вже вважається примусом).

Стимули можуть бути зовнішніми та внутрішніми. Внутрішні стимули поведінки зумовлені емоціями, називаються мотивацією, а ті, що зумовлені розумом, називаються переконанням. Зовнішня мотивація, зумовлена емоціями, називається спонтанним покликком, а мотивація, зумовлена розумом, називається закликком. Саме заклик до дії – це позитивна мотивація, на відміну

від пасивної мотивації, коли бажання діяти спричинено болем або страхом [8, с. 88–89].

На нашу думку, цікава точка зору класичного підходу з позиції мотивації до навчання. Така позиція базується на природних або вищих пізнавальних потребах саме до навчання, тобто потреби в набутті професійних знань, умінь, навичок і досвіду, а також це може бути потреба в навчанні інших для передачі людям нових знань, умінь й особистого досвіду. Класичний підхід говорить про те, що один і той самий поведінковий акт може задовольнити різні потреби.

У своєму науковому дослідженні А. Maslow говорить про те, що будь-які потреби людини, чи то емоційні, когнітивні, експресивні, естетичні тощо, є джерелом здобуття знань (науки). Саме задоволення цих потреб є кінцевою метою науки, її «цінністю», й навчання може бути спрямоване як на задоволення пізнавальних, так й інших потреб [9].

Власне, А. Maslow й започаткував неklasичний підхід до мотивації, сутність якого базується на переконанні, що мотиваційна сфера є основою особистості та запорукою розвитку людини.

Підсумовуючи вищесказане, можна визначити, що мотивація є рушійною силою дії, яка являє собою низку сукупностей факторів, що викликають активність особистості, спрямовують її на досягнення цілей і підтримують її в цьому процесі. Відповідно, мотивація є ключовим чинником формування професійної компетентності у здобувачів вищої освіти. Таким чином, бачимо, що мотивація тісно пов'язана з когнітивними процесами, оскільки її мета в контексті освітньої діяльності – викликати бажання вчитися. Саме мотивація дозволяє здобувачам освіти зацікавитися, захопитися тією галуззю знань, яку вони вибрали, і це своєю чергою стимулює їх до наполегливого виконання завдань та інших видів активності, що сприяють здобуттю професійної компетентності.

Розглядаючи сучасні підходи до мотивації освітньої діяльності, які сформувалися в останні десятиліття, бачимо, що вони вже враховують різноманітні фактори, які впливають на бажання вчитися. Пропонуємо розглянути деякі основні підходи:

– Теорія самоефективності, прихильником якої був американський психолог з українськими коріннями А. Бандура. Дана теорія базується на переконанні людини у власній здатності виконувати завдання або впоратися з ними, тим самим вказуючи на те, що самоефективність стимулює та підвищує мотивацію, відповідно, й наполегливість у навчанні;

– Теорія самодетермінації, або самовизначення, прихильниками якої були Е. Десі та Р. Райан. Ця теорія підкреслює важливість внутрішньої мотивації. Прихильники теорії вважають, що здобувачі освіти, які вміло контролюють своє навчання, мають більшу мотивацію до досягнення успіху;

– Теорія очікувань та цінностей, одним із послідовників якої є Дж. Аткинсон. Згідно з цією теорією, мотивація залежить від очікувань щодо успіху у виконанні завдань і цінності цього успіху для індивіда. Підвищення мотивації залежить від високих очікувань та значущості завдання;

– Прихильники теорії цілей, Е. Локк та Г. Летем, стверджують, що конкретні та складні цілі підвищують мотивацію, але цілі повинні бути чітко визначені та досяжні [3].

Аналізуючи вищезазначені теорії, доходимо висновку, що найважливішими чинниками досягнення високих показників засвоєння теоретичних знань і практичних навичок здобувачів вищої освіти є система мотивів, пов'язаних з освоєнням фаху для ефективної кваліфікованої допомоги дітям з різними психофізичними порушеннями, а також бажання самореалізації у вибраній професії.

В останні роки популярності набуває інтегративний підхід, який здатний об'єднати різні теорії та врахувати як внутрішні, так і зовнішні фактори мотивації. Такий підхід підкреслює важливість розуміння мотивації навчальної діяльності з точки зору її комплексності: основних мотивів діяльності, зовнішньої та внутрішньої мотивації, постановки та досягнення життєвих цілей, особистісної зацікавленості в роботі, отримання морального та матеріального задоволення від роботи тощо.

Натепер найбільш уживаними в наукових джерелах є терміни «мотиваційна сфера» та «мотиваційно-ціннісна сфера». У ці терміни дослідники включають афективну, вольову сфери, що регулюють діяльність та поведінку особистості, а також переживання задоволення потреб, водночас фундаментальні цінності розглядаються як цілі та одночасно як етапи, що ведуть до досягнення остаточної мети – самоактуалізації. Відповідно, мотиваційно-ціннісну сферу розуміють як основу особистості, через яку опосередковуються такі її властивості, як: спрямованість, ціннісні орієнтації, установки, соціальні очікування, прагнення, емоційно-вольові якості та інші соціально-психологічні характеристики. Як бачимо, мотивація тісно пов'язана із ціннісними орієнтирами особистості, тому в емпіричних дослідженнях найчастіше визначаються для контролю показники мотиваційно-ціннісного критерію.

Розкриваючи сутність вищезазначених понять, не слід забувати про те, що вони входять у структуру психологічної готовності особистості до здійснення професійної діяльності. В умовах запровадження інклюзивного навчання в Україні проблема психологічної готовності майбутніх фахівців спеціальної освіти та, зокрема, логопедії, стала досить актуальною серед українських науковців, як-от: Т. Жванія, С. Кучеренко, В. Моляко, С. Мул, М. Смульсон, О. Сорока, Н. Сторожук,

М. Томчук, О. Хуртенко, О. Кокун, М. Буйняк, О. Бондарчук тощо.

Сучасна психологія розглядає психологічну готовність як важливу передумову будь-якої цілеспрямованої діяльності, з точки зору її регуляції, стійкості та ефективності, визначаючи два основні підходи до визначення змісту й структури психологічної готовності – функціональний та особистісний. У функціональному підході психологічна готовність розглядається як стан готовності до виконання конкретного трудового завдання, що розглядається як короткотривала, тимчасова, мобілізаційна, ситуативна готовність. В особистісному підході вона розглядається як загальна, довготривала, постійна, завчасна, потенційна готовність до діяльності, тобто підготовленість усіх психічних сфер до виконання вибраної професійної діяльності, як особистісна інтегративна властивість [3].

Ми підтримуємо думку О. Бондарчук, що в цілісній структурі психологічної готовності фахівця виділяються такі компоненти, як: мотиваційний, який охоплює сукупність мотивів, установок та ставлень, що стимулюють прагнення фахівця бути компетентним у своїй професійній діяльності; когнітивний, що містить специфічний тип організації психологічних знань щодо забезпечення ефективної професійної діяльності; операційний, який включає вміння та навички, необхідні для прийняття та реалізації психологічно обґрунтованих ефективних рішень у певній сфері діяльності; особистісний, що складається з особистісних властивостей та якостей, які сприяють ефективності фахівця в його професійній діяльності.

Водночас М. Буйняк підкреслює, що в структурі психологічної готовності педагогів, у тому числі й логопедів, до інклюзивного навчання дітей з ОПП мотиваційний компонент є провідним, оскільки низький рівень сформованості цього компонента свідчить про недостатню психологічну готовність до інклюзивного навчання [5].

На нашу думку, досліджуючи мотиваційний компонент психологічної готовності майбутніх логопедів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі, сутність психологічної готовності можна розглядати з різних аспектів, у тому числі з позицій розуміння певних поведінкових особливостей, емоційного стану, усвідомлення спонукань, мотивів поведінки, прагнень та ціннісних орієнтацій дітей, зокрема дітей з ООП, аналізу й оцінювання їхніх слабких та сильних сторін і відповідного професійного підходу до розв'язання певних проблем, які в сучасній психології можуть визначатися термінами «емоційний інтелект», «емоційна компетентність».

Спираючись на науково-теоретичне осмислення поняття «емоційна компетентність»

(М. А. Brackett, J. D. Mayer, І. Мар'їквіч, І. Сухопара), її трактують як динамічну комбінацію поглядів, цінностей, знань, умінь вираження, розуміння, керування власними емоціями та емоціями дітей саме на засадах гуманності, емпатії, поваги, співпраці тощо [6; 10; 11]. На нашу думку, це є важливим аспектом здійснення професійної комунікації як із дітьми загалом, так і дітьми з ООП зокрема, батьками, колегами (в процесі міжособистісного спілкування та в процесі міждисциплінарної взаємодії команди супроводу дитини з ООП). Даний процес є надзвичайно важким та емоційно виснажливим, через що фахівці іноді втрачають бажання до роботи та подальшого професійного становлення. Саме психологічна готовність дозволить оцінити та зрозуміти стан батьків дітей з ООП, надати їм підтримку, консультативну допомогу в межах своєї професійної компетентності, вмотивовано приймати адекватні рішення та діяти контрольовано, здійснюючи освітній процес на позитивній емоційній основі, вдало взаємодіяти з дітьми, колегами, батьками, адміністрацією та успішно себе реалізовувати в ході здійснення професійної діяльності.

Висновки та перспективи подальших розробок у цьому напрямі. Здійснений теоретичний аналіз мотиваційного компонента психологічної готовності майбутніх логопедів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі дозволяє стверджувати, що такі поняття, як «мотивація», «мотиваційна сфера», «мотиваційно-ціннісна сфера», «психологічна готовність», «емоційний інтелект» дуже тісно переплітаються в професійно-особистісному компоненті готовності майбутнього логопеда до професійної діяльності та можуть розглядатися з різних аспектів.

Науковцями доведено, що рушійною силою будь-якої діяльності є мотивація, яка в процесі виконання дії дозволяє суб'єкту вибирати напрямки своїх вчинків не лише до предмета своєї діяльності, а й до реальних умов, в яких він знаходиться, усвідомлюючи відповідальність за свої дії та вчинки, а цінності, які сформувалися в особистості майбутнього фахівця, становлять частину його свідомості. Мотивація також може розглядатися як процес психічного управління певною діяльністю або системою процесів, що зумовлюється цінністю моральних орієнтацій, на які безпосередньо впливає соціальна сторона мотиваційного процесу.

Впровадження інклюзивного навчання в Україні виявило проблему психологічної готовності фахівців до взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, оскільки процес фахової допомоги вимагає не тільки відповідної теоретичної та практичної підготовки, а й усвідомленого прийняття принципів інклюзивної освіти, сприймання особливостей психофізичного розвитку

дітей з ООП, розуміння відповідальності за свої дії та вчинки, готовності до налагодження взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу тощо.

У дослідженні визначено, що мотиваційний компонент психологічної готовності майбутніх логопедів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі відіграє важливу роль у формуванні професійно-педагогічної спрямованості до

застосування своїх знань в обраній професійній сфері, а також бажанні вдосконалювати свою професійну підготовку.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають в емпіричному дослідженні мотиваційного компонента готовності майбутнього логопеда до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білецька Т., Купчишина В. Теоретичні аспекти аналізу мотиваційної сфери особистості у вітчизняній та зарубіжній психології. Загальна психологія. *Історія психології. Габітус*. 2022. Випуск 39. С. 59–63. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2022/39-2022/10.pdf>
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250 000 / уклад. та голов. ред. В.Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. Т. VIII. 1728 с. С. 692.
3. Кириченко Р.В., Колодяжна А.В. Психологічна готовність студентів до професійної діяльності. *Психологія праці. Габітус*. 2023. Випуск 56. С. 217–223. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/25909/1/41.pdf>
4. Лавринюк О., Кириченко В. Мотивація до навчальної діяльності: аналіз сучасних теорій. *Журнал соціальної та практичної психології*. 2023. № 1. С. 34–39. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/38776/1/6.pdf>
5. Лахно А.О., Таран О.П. Мотиваційний компонент психологічної готовності майбутніх фахівців спеціальної освіти до навчання дітей з аутизмом. *Інноваційна педагогіка. Корекційна педагогіка*. 2022. Випуск 47. С. 105–112. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/47/20.pdf>
6. Матійків І.М. Тренінг емоційної компетентності : навчально-методичний посібник. Київ : Педагогічна думка, 2012. 112 с.
7. Мишко Н. Особливості мотиваційно-ціннісної сфери студента-психолога, який здобуває другу вищу освіту. Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. *Проблеми сучасної психології*. 2016. Випуск 31. С. 238–247.
8. Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства : монографія / за ред. Н.В. Пророк. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 131 с. URL: <http://surl.li/pcupck>
9. Maslow A. Motivation personality. Copyright 1970 by Abraham H. Maslow Reprinted from the English Edition by Harper & Row, Publishers 1954. 394 p. URL: <https://www.holybooks.com/wp-content/uploads/Motivation-and-Personality-Maslow.pdf>
10. John D. Mayer, Michael A. Faber, Xiaoyan Xu. Seventy-five years of motivation measures (1930–2005): A descriptive analysis. *Kluwer Academic Publishers-Plenum Publishers*. 2007. № 6. P. 83–103. URL: https://www.researchgate.net/profile/Michael-Faber-3/publication/225204770_Seventy-five_years_of_motivation_measures_1930-2005_A_descriptive_analysis/links/0deec52d5b311aa134000000/Seventy-five-years-of-motivation-measures-1930-2005-A-descriptive-analysis.pdf
11. Marc A. Brackett, John D. Mayer, Rebecca M. Warner. Emotional intelligence and its relation to everyday behaviour. *Pergamon*. 2004. № 4(1). P. 1387–1402. URL: <http://surl.li/bgdi0j>

REFERENCES

1. Biletskaya T., Kupchishina V. Theoretical aspects of the analysis of the motivational sphere of personality in domestic and foreign psychology. *General psychology. History of psychology. Habitus*. Issue 39. 2022. P. 59–63. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2022/39-2022/10.pdf>
2. A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language : 250,000 / compiled and edited by V. T. Busel. Kyiv : Irpin : Perun, 2005. VIII, 1728 pp. P. 692.
3. Kirichenko R. V., Kolodyazhnaya A. V. Psychological readiness of students for professional activity. *Psychology of labor. Habitus*. Issue 56, 2023. P. 217–223. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/25909/1/41.pdf>
4. Lavrinyuk O., Kirichenko V. Motivation for educational activities : analysis of modern theories. *Journal of Social and Practical Psychology*. № 1, 2023. P. 34–39. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/38776/1/6.pdf>
5. Lakhno A. A., Taran A. P. The motivational component of the psychological readiness of future specialists in special education to teach children with autism. *Innovative pedagogy. Correctional pedagogy*. Issue 47. 2022. P. 105–1012. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/47/20.pdf>
6. Matiykov I. M. Training of emotional competence: teaching manual. Kyiv : Pedagogical thought, 2012. 112 p.

7. Myshko N. Peculiarities of the motivational and value sphere of a student psychologist who receives a second higher education. Collection of scientific works of K-PNU named after Ivan Ogienko, Institute of Psychology named after G.S. Kostyuk NAPS of Ukraine. *Problems of modern psychology*. Issue 31, 2016. P. 238–247.
8. Psychological diagnosis of the motivation of the individual to study in the conditions of the information society : monograph / edited by N. V. Prophet. Kyiv : Slovo Publishing House, 2020. 131 p. URL: <http://surl.li/pcupck>
9. Maslow A. Motivation personality. Copyright 1970 by Abraham H. Maslow Reprinted from the English Edition by Harper & Row, Publishers 1954. 394 p. URL: <https://www.holybooks.com/wp-content/uploads/Motivation-and-Personality-Maslow.pdf>
10. John D. Mayer, Michael A. Faber, Xiaoyan Xu. Seventy-five years of motivation measures (1930–2005) : A descriptive analysis. *Kluwer Academic Publishers-Plenum Publishers*. № 6, 2007. P. 83–103. URL: https://www.researchgate.net/profile/Michael-Faber-3/publication/225204770_Seventy-five_years_of_motivation_measures_1930-2005_A_descriptive_analysis/links/0deec52d5b311aa134000000/Seventy-five-years-of-motivation-measures-1930-2005-A-descriptive-analysis.pdf
11. Marc A. Brackett, John D. Mayer, Rebecca M. Warner. Emotional intelligence and its relation to everyday behaviour. *Pergamon*. № 4(1), 2004. P. 1387–1402. URL: <http://surl.li/bgdi0j>